

International
Labour
Organization

100
1919-2019

AN TOÀN VÀ SỨC KHỎE LÀ TRỌNG TÂM CỦA TƯỞNG LAI VIỆC LÀM

Dựa trên 100 năm
kinh nghiệm

GIỚI THIỆU

Mỗi năm 2,78 triệu người lao động (NLĐ) thiệt mạng vì tai nạn lao động và các bệnh liên quan đến công việc (trong đó 2,4 triệu tử vong liên quan đến bệnh nghề nghiệp), và thêm 374 triệu NLĐ bị tai nạn lao động không gây tử vong. Bên cạnh thiệt hại về kinh tế, chi phí vô hình không thể thể hiện đầy đủ qua các số liệu này là sự mất mát vô cùng to lớn về con người do điều kiện an toàn sức khỏe nghề nghiệp (ATSKNN) kém gây ra. Đây là một thảm kịch vô cùng đáng tiếc vì – như nhiều nghiên cứu và thực hành trong thế kỷ qua đã chứng minh – phần lớn những tai nạn và bệnh tật này có thể phòng ngừa được.

Những rủi ro tâm lý xã hội, căng thẳng liên quan đến công việc và bệnh không lây nhiễm đang là mối quan ngại ngày gia tăng đối với nhiều NLĐ ở khắp nơi trên thế giới. Đồng thời, nhiều NLĐ vẫn đang phải đối mặt với những rủi ro về an toàn và sức khỏe liên quan đến công việc, và điều quan trọng là chúng ta không được bỏ qua nhóm đối tượng này khi thế giới việc làm liên tục thay đổi.

Khi nhìn về tương lai của an toàn và sức khỏe tại nơi làm việc, chúng ta cần điểm lại những bước phát triển trong thế kỷ vừa qua. Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) được thành lập dựa trên khái niệm công việc an toàn và lành mạnh, và an toàn sức khỏe nghề nghiệp (ATSKNN) trở thành nền tảng để thành lập và phát triển tổ chức. Mặc dù ILO đáp ứng các thách thức về ATSKNN thay đổi theo thời gian, nhưng việc áp dụng và thúc đẩy các công cụ liên quan đến ATSKNN tiếp tục là trọng tâm trong các hoạt động của tổ chức. Hiện tại, bên cạnh các Tuyên bố chính của ILO, còn có hơn 40 công cụ chuyên biệt về ATSKNN.

Một đặc điểm nổi bật khác trong công việc của ILO là xây dựng Bộ Quy tắc Thực hành ILO, cung cấp những hướng dẫn về ATSKNN trong nhiều ngành kinh tế khác nhau và về các mối nguy cụ thể; cũng như việc ban hành những tài liệu hướng dẫn của ILO về các hệ thống quản lý ATSKNN và giám sát sức khỏe NLĐ. Phong trào xây dựng văn hóa phòng ngừa đã khuyến khích xây dựng nhiều ấn phẩm kỹ thuật và các bộ tài liệu đào tạo về ATSKNN nhằm bảo vệ và thúc đẩy hơn nữa sức khỏe và sự an toàn của NLĐ trên toàn thế giới.

ILO đã thông qua hơn 40 tiêu chuẩn lao động quốc tế chuyên biệt về ATSKNN. Những tiêu chuẩn này có thể được phân loại như sau:

- **LIÊN QUAN ĐẾN CÁC RỦI RO CỤ THỂ**

(vd: bức xạ ion hóa, amiăng, ung thư do nghề nghiệp và các hóa chất gây ra)

- **LIÊN QUAN ĐẾN CÁC NGÀNH HOẶC HOẠT ĐỘNG CÔNG VIỆC CỤ THỂ**

(vd: nông nghiệp, xây dựng và khai thác mỏ)

- **THỰC HIỆN CÁC NGUYÊN TẮC CHUNG VÀ KẾT QUẢ ĐẦU RA**

(vd: những cá nhân/tổ chức liên quan đến quản lý ATSKNN, cơ quan thanh tra lao động và phúc lợi)

- **LIÊN QUAN TỚI CÁC NGUYÊN TẮC CƠ BẢN VỀ ATSKNN**

- Công ước về ATSKNN, 1981 (Số 155) và Nghị định thư năm 2002
- Công ước về Dịch vụ Sức khỏe Nghề nghiệp, 1985 (số 161); và
- Công ước về Khung Chính sách Thúc đẩy ATSKNN, 2006 (Số 187)

CÔNG VIỆC HIỆN TẠI VÀ TƯƠNG LAI ĐẶT RA VẤN ĐỀ GÌ VỀ ATSKNN?

1. CÔNG NGHỆ

Công nghệ phát triển nhanh chóng ảnh hưởng đến hầu hết mọi khía cạnh trong thế giới việc làm. Số hóa, robot, và sử dụng công nghệ nano - trong số nhiều yếu tố khác - đã cách mạng hóa nơi làm việc, nhưng đồng thời đem đến những lo ngại sâu sắc về ATSKNN. Ví dụ, sự gia tăng số hóa tạo cơ hội giám sát NLD theo thời gian thực để giảm phơi nhiễm với các mối nguy, nhưng đồng thời làm ảnh hưởng tới sự riêng tư do quá trình thu thập và ghi lại những thông tin cá nhân nhạy cảm.

2. THAY ĐỔI NHÂN KHẨU

Lực lượng lao động toàn cầu đang thay đổi liên tục. Ở một số khu vực, dân số thanh niên đang gia tăng, trong khi ở những khu vực khác, dân số đang già đi. Khoảng cách giới trong thị trường lao động vẫn tồn tại ở cả các nước phát triển và đang phát triển; phụ nữ thường làm việc trong các cơ sở lao động phi chính thức và công việc tại nhà nhiều hơn. Mặc dù công việc tại nhà khiến lao động nữ không phải tiếp xúc với nơi làm việc nguy hiểm, độc hại, nhưng việc thiếu giám sát ATSKNN trong các cơ sở phi chính thức có thể gây ra những thách thức riêng. Trong trường hợp thực hiện công việc ít vận động và lặp đi lặp lại, phụ nữ ngày càng bị ảnh hưởng bởi các rối loạn cơ xương và đối mặt với nguy cơ mắc các rối loạn cơ xương cao hơn so với nam giới thực hiện những nhiệm vụ tương tự.

3. PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

Biến đổi khí hậu do con người gây ra là một yếu tố quan trọng làm thay đổi thế giới việc làm. Ví dụ, ô nhiễm không khí từ khai thác than không chỉ làm ảnh hưởng trực tiếp đến sức khỏe của công nhân khai thác mà còn tác động gián tiếp đến sức khỏe NLD trong các ngành khác đang làm việc gần đó, cũng như của cộng đồng xung quanh. Mặc dù sự gia tăng việc làm xanh và ngành công nghiệp xanh sẽ thúc đẩy xã hội carbon thấp và có thể làm giảm công việc nguy hiểm, độc hại trong các ngành truyền thống như khai thác mỏ, nhưng việc làm xanh cũng có thể đem đến nhiều rủi ro mới và các mối nguy tiềm ẩn, ví dụ như tiếp xúc với hóa chất trong lĩnh vực tái chế.

4. THAY ĐỔI TRONG TỔ CHỨC CÔNG VIỆC

Yêu cầu của một thế giới ngày càng toàn cầu hóa dẫn đến ngày càng nhiều NLD tham gia làm việc ngoài giờ và các hình thức việc làm phi tiêu chuẩn. Sự phát triển của nền kinh tế dựa vào toàn cầu hóa làm mờ đi ranh giới giữa gia đình và công việc - một mặt làm giảm căng thẳng liên quan đến việc đi lại và tăng tính tự lực, nhưng mặt khác tạo ra áp lực tâm lý xã hội đặc biệt cho NLD đang cố gắng cân bằng nhu cầu giữa công việc và trách nhiệm gia đình.

LĨNH VỰC ATSKNN ĐANG PHÁT TRIỂN HIỆU QUẢ NHƯ THẾ NÀO ĐỂ ĐÁP ỨNG NHỮNG THÁCH THỨC VÀ CƠ HỘI MỚI?

DỰ BÁO NHỮNG RỦI RO ATSKNN MỚI

Với công nghệ mới, thay đổi nhân khẩu, biến đổi khí hậu, các mô hình việc làm và tổ chức công việc khác nhau định hình nên thế giới việc làm, việc dự báo những rủi ro ATSKNN liên quan đến các công việc mới và mới nổi ngày càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Dự báo rủi ro là bước quan trọng đầu tiên để có thể quản lý chúng hiệu quả và xây dựng văn hóa phòng ngừa về ATSKNN trong một thế giới luôn thay đổi. Các hành động cụ thể bao gồm dự báo, đánh giá công nghệ và nghiên cứu tương lai cho phép xác định các rủi ro tiềm ẩn liên quan tới sức khỏe và an toàn tại nơi làm việc và xây dựng các hành động phòng ngừa hiệu quả.

PHỐI HỢP LIÊN NGÀNH TRONG QUẢN LÝ ATSKNN

Cách tiếp cận liên ngành đối với ATSKNN nhằm mục đích tập hợp các lĩnh vực như: luật (chính sách công và luật việc làm); thiết kế việc làm (kỹ thuật, éc-gô-nô-mi, phần mềm và tự động hóa); công cụ (công nghệ, kỹ thuật y tế và cảm biến); môi trường; tác động thể chất và xã hội (sức khỏe cộng đồng, dinh dưỡng, hoạt động thể chất và nhân khẩu học); bản chất con người (xã hội học, tâm lý học và kinh tế học); y khoa và khoa học thần kinh; và tổ chức công việc - bên cạnh thiết kế và nguồn nhân lực.

XÂY DỰNG NĂNG LỰC ATSKNN

Lồng ghép ATSKNN vào trọng tâm chương trình giáo dục phổ thông cho mọi người trước khi họ bước vào thế giới việc làm và tiếp tục trong suốt cuộc đời làm việc của họ ngày càng được lưu tâm. Lồng ghép ATSKNN vào giáo dục phổ thông và các chương trình đào tạo nghề có thể giúp hình thành thế hệ NLD tương lai an toàn và khỏe mạnh hơn. Thúc đẩy học tập suốt đời về ATSKNN có thể giúp NLD và người sử dụng lao động (NSDLĐ) tìm hiểu và thích ứng với các rủi ro ATSKNN mới nổi và dai dẳng qua đó cải thiện sự an toàn và sức khỏe trong suốt quá trình làm việc liên tục.

MỞ RỘNG TẦM NHÌN – LIÊN HỆ VỚI SỨC KHỎE CÔNG CỘNG

ATSKNN không chỉ liên quan đến nơi làm việc. Tác động và kết quả của ATSKNN có ảnh hưởng rõ rệt đến sức khỏe và hạnh phúc của con người nói chung, và với toàn xã hội. Nếu công việc được coi là một yếu tố xã hội quyết định sức khỏe, thì cần phải chú ý nhiều hơn đến mối liên hệ giữa ATSKNN và sức khỏe công cộng trong nâng cao sức khỏe, phòng ngừa và quản lý các rủi ro tâm lý xã hội mới nổi, rối loạn sức khỏe tâm thần và bệnh không lây nhiễm.

TIÊU CHUẨN LAO ĐỘNG QUỐC TẾ VÀ CÁC CÔNG CỤ ATSKNN KHÁC

Trong một thế giới việc làm đang phát triển, các công cụ ATSKNN của ILO vẫn rất phù hợp và có giá trị. Các Công ước và Khuyến nghị không chỉ được rà soát để đảm bảo đủ mạnh và đáp ứng các nhu cầu thay đổi, mà chúng còn được soạn thảo theo cách thức để có thể đối phó với những thách thức về ATSKNN. Các công cụ ATSKNN mới nhất nhấn mạnh tầm quan trọng phát triển văn hóa phòng ngừa quốc gia về sức khỏe và an toàn trong đó quyền được hưởng môi trường làm việc an toàn và đảm bảo sức khỏe phải được tôn trọng ở tất cả các cấp.

TĂNG CƯỜNG VAI TRÒ CỦA CHÍNH PHỦ VÀ CÁC ĐỐI TÁC XÃ HỘI VÀ MỞ RỘNG QUAN HỆ ĐỐI TÁC

Đại diện ba bên bao gồm chính phủ, NLĐ và NSDLĐ là trọng tâm của các tiêu chuẩn lao động và công cụ ATSKNN của ILO, và đối thoại xã hội hiệu quả sẽ tiếp tục đóng vai trò quan trọng để giải quyết những vấn đề về an toàn và sức khỏe trong tương lai, trong đó nhiều vấn đề vẫn chưa được biết. Vì nơi làm việc liên tục thay đổi, nhu cầu mở rộng quan hệ đối tác và tăng cường hợp tác với các đơn vị khác như các tổ chức xã hội dân sự, các tổ chức phi chính phủ về ATSKNN, cũng như các viện và trường đại học về ATSKNN công lập và tư nhân sẽ ngày càng gia tăng.

TỪ ĐÂY CHÚNG TA SẼ ĐI TỚI ĐÂU?

Thế giới việc làm đang biến đổi trước mắt chúng ta, mang đến những cơ hội độc đáo cũng như nhiều thách thức mới.

Chúng ta không thể dự đoán chính xác sẽ có những loại công nghệ nào trong tương lai, những công nghệ đó sẽ được tích hợp vào thế giới việc làm như thế nào và tạo ra những tác động tích cực hay tiêu cực nào đối với ATSKNN. Do đó, phản ứng của chúng ta đối với những chuyển đổi mới mẻ này phải bao quát và **lấy con người làm trung tâm**, nhấn mạnh tầm quan trọng của việc **học tập suốt đời và liên tục phát triển kỹ năng**.

Cách tiếp cận lấy con người làm trung tâm đối với vấn đề ATSKNN trong tương lai việc làm đòi hỏi phải có những đầu tư mới mẻ vào năng lực con người, để họ có được và cập nhật những kỹ năng giúp họ thích ứng với các biến đổi họ sẽ trải qua trong suốt cuộc đời. Việc đưa giáo dục và đào tạo về ATSKNN vào quá trình học tập suốt đời có thể giúp NLĐ và NSDLĐ thích nghi với các rủi ro mới nổi và dai dẳng về sức khỏe và an toàn, và cải thiện kết quả ATSKNN tại nơi làm việc.

Vào tháng 1 năm 2019 – thời điểm bắt đầu giai đoạn kỷ niệm một trăm năm ngày thành lập ILO, Ủy ban Toàn cầu của ILO về Tương lai Việc làm đã kêu gọi **Đảm bảo Lao động Toàn cầu**, bao gồm các quyền cơ bản của NLĐ, một “mức lương đủ sống”, giới hạn số giờ làm việc và **đảm bảo nơi làm việc an toàn và lành mạnh**. Ủy ban cũng kêu gọi **công nhận an toàn và sức khỏe tại nơi làm việc là một nguyên tắc và quyền cơ bản trong lao động**.

Mặc dù con đường phía trước có nhiều thách thức mới về an toàn và sức khỏe tại nơi làm việc, nhưng điều quan trọng đối với chính phủ, NSDLĐ, NLĐ và các bên liên quan là phải nắm bắt các cơ hội nhằm tạo ra một tương lai việc làm an toàn và đảm bảo sức khỏe cho tất cả mọi người. Bây giờ chính là lúc cần hành động.

Cục Quản lý Lao động, Thanh tra Lao động
và An toàn Sức khỏe Nghề nghiệp
(LABADMIN/OSH)
Tổng cục Quản trị và Cơ chế bên

Văn phòng Tổ chức Lao động Quốc tế
Route des Morillons 4
CH-1211 Geneva 22
Thụy Sĩ

Tel: +41 22 799 67 15
Fax: +41 22 799 68 78
Email: labadmin-osh@ilo.org
www.ilo.org/labadmin-osh

Dự án được Bộ Lao động Hoa Kỳ tài trợ theo Thỏa thuận Hợp tác số IL-26690-14-75-K-11. Một trăm phần trăm kinh phí Dự án do Chính phủ Hoa Kỳ tài trợ với tổng số tiền là 11.443.156 đô la Mỹ. Tài liệu này không nhất thiết phản ánh quan điểm hay các chính sách của Bộ Lao động Hoa Kỳ, và những lần đề cập đến tên thương mại, sản phẩm thương mại hoặc các tổ chức không có nghĩa bao hàm sự chứng thực của Chính phủ Hoa Kỳ.